

University of Groningen

Fighting for fitness

Salomons, Henri Martijn

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2009

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Salomons, H. M. (2009). *Fighting for fitness: Telomeres, oxidative stress and life history trade-offs in a colonial corvid*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Dankwoord

Al vanaf het eerste moment dat ik erachter kwam dat er elk jaar een kolonie kauwen op het BC kwam broeden, leek het mij geweldig om daar tijdens mijn studie ooit eens wat mee te doen. Die kans kreeg ik zo'n twee jaar later onverwachts toen ik tijdens de cursus Dieroecologie op Schiermonnikoog was om daar rotganzen te observeren. Ik kwam daar op een ochtend in de keuken aan de praat met ene Simon Verhulst en die vertelde mij tussen neus en lippen door dat er op dat moment eigenlijk geen structureel onderzoek gedaan werd aan de kauwen. Ik weet nog goed hoe verbaasd ik was. Ik had verwacht dat eigenlijk iedere zichzelf respecterende bioloog het liefst zou werken aan wat in mijn belevingswereld toch één van de leukste en bekendste vogels was in de gedragsbiologie! Zo'n anderhalve minuut later was het beklonken. Ik zou het volgende seizoen gaan werken met kauwen!

Nu, ondertussen al meer dan 10 jaar later ligt er zowaar een proefschrift. Begin 2004 kon ik namelijk eindelijk echt van mijn hobby, wat de kauwenkolonie ondertussen geworden was, mijn werk maken. Dit wederom dankzij Simon, doordat hij de belofte, die hij mij maakte bij mijn afstuderen, nakwam en mij en 'mijn' kauwen een baan bezorgde. De afgelopen jaren waren (uitzonderingen die de regel alleen maar bevestigen daargelaten) fantastisch! En het mag duidelijk zijn dat Simon de eerste persoon is die ik daarvoor veel dank ben verschuldigd! Ik kon altijd bij hem binnenlopen, niet alleen voor de af en toe broodnodige koffie, maar zeker voor hulp bij van alles en nog wat. Het gaat te ver om dat 'van alles en nog wat' hier breed uiteen te gaan zetten, dus laten we het maar houden bij: 'ik weet wat ik bedoel...', ontzettend bedankt Simon!

De tweede persoon aan wie ik veel dank ben verschuldigd is Ellis Mulder. Zonder haar was het zonder twijfel een zootje geworden in het lab! Ellis, ik waardeer het enorm dat je altijd klaar stond om me te helpen, voor alle mooie metingen die je gedaan hebt en je doorzettingsvermogen dat daarvoor soms vereist was! Ik

hoop dat je onder meer nog een hele hoop 'blijje-kitten-doen' aangeboden mag krijgen!

Daarnaast was er nog een groot aantal mensen die in meer of mindere mate ervoor zorgden dat dit proefschrift het daglicht heeft mogen aanschouwen. Allereerst de naam die waarschijnlijk in het dankwoord zal staan van elk proefschrift dat de afgelopen jaren werd geproduceerd bij de vakgroep Gedragsbiologie: (Sint) Gerard(us) Overkamp. Waanzinnig dat je je zelfs midden in de nacht nog zonder problemen wakker laat bellen in geval van nood en dat je altijd klaar staat om te helpen! Ook wil ik de elektronica afdeling en de instrumentmakerij bedanken en in het bijzonder Ger Veltman. Vooral in de eerste jaren was hun hulp erg welkom bij het maken van onder meer betrouwbare vangmechanismes voor de nestkasten en grote hoeveelheden code-ringen. Een andere onmisbare faciliteit op het BC is de houtbewerking. Hierdoor was het niet alleen mogelijk om nieuwe 'custom-designed' nestkasten te verkrijgen, maar stond er in de persoon van Frits Luimstra ook altijd iemand klaar voor (spoed-)reparaties en technische bijstand. Jan Drent van de gemeente Haren hielp ons bij het vinden van geschikte locaties voor het opstarten van nieuwe kauwenkolonies. Dankzij Olivier Chastel en Wim Kruizinga werden wij in staat gesteld om respectievelijk concentraties van thyroïd hormonen en de samenstelling van stuitklierwassen te bepalen, en dankzij het modelleerwerk van Johan Grasman zijn we meer te weten gekomen over de dynamiek van telomeer verkorting. Alhoewel deze data niet gepresenteerd zijn in dit proefschrift, waren de resultaten bemoedigend genoeg om in de toekomst te leiden tot één of meerdere publicaties. Mark Haussmann, Maarten Linskens en Louis van de Zande hielpen bij het opstarten van de telomeer analyses en discussiëren over de data. En David Costantini hielp bij het beter begrijpen van de oxidatieve stress data. Tenslotte wil ik Ruud Peters bedanken voor het mogen gebruiken van de foto op de voorkant van dit boekje en Dick Visser voor het prachtige lay-out werk!

Dan waren er nog de vele studenten die tegenwoordig zonder twijfel bij elk kauwtje wat ze waar ook ter wereld zien als eerste naar de pootjes kijken. Ik ben hun allen erg dankbaar voor de gezelligheid en hulp tijdens al die broedseizoenen. In het bijzonder wil ik hier de studenten noemen die een doctoraalonderwerp deden. Allereerst Raoul Ribot die mij in het eerste jaar van mijn aanstelling enorm hielp. Alhoewel je geen achtergrond had in de veldbiologie en volgens mij sowieso nog nooit met vogels had gewerkt ben ik blij dat het project je, gezien je latere stappen om aan vogels te blijven werken, blijkbaar genoeg kon enthousiasmeren! Het volgende jaar kregen de kauwen te maken met Kobus Boeke. Kobus, je ontoombare energie, enthousiasme, inzet, eerlijkheid, maar bovenal je gevoel voor (soms met zeer veel precisie misplaatste) humor heb ik altijd erg gewaardeerd! Irene Walstra hielp me met het ongegeneerd stimuleren van stuitklieren van kauwen wat uiteindelijk erg leuke data opleverde die we in de toekomst dus zeker nog gaan opschrijven! Michael Briga, ik heb genoten van je inzet in het veld (en op de dansvloer) en ben blij dat ik je heb mogen bijstaan bij je inburgering door je de verfijnde etiquette van de Nederlandse taal en omgangsvormen bij te brengen! Ik dank u vriendelijk! Thomas Telleman stond mij bij in mijn laatste officiële veldseizoen. Ook zeer veel dank voor je inzet en ik vond het erg jammer dat ik je de techniek van het fluiten niet heb kunnen bijbrengen! De laatste student was Moniek Geerdink. Alhoewel ik erg mijn best deed om je ervan te overtuigen dat ik niet je begeleider was bij je doctoraalonderzoek, heb ik zeker wel genoten van het samen naar de kauwtjes kijken en het delen van de kauwensoap-verhalen.

Echter, de enige individuen die écht essentieel waren voor de totstandkoming van dit boekje waren 'mijn' kauwen. In het bijzonder heb ik herinneringen aan: RGRA & AYYB+ (dé baas en z'n bitch), RGB+A & AYYR (hij stierf in 2007 na een huwelijk van minimaal 11 jaar, waarna zij hertrouwde met OZ12B+A), YAYB+

& YZ22YA (Mr. & Mrs. Berserker, allebei geboren in de kolonie, hij in 1996 zij in 2000), RABW22 & AGBW21 (chickfight! Uiteindelijk won zij het van zijn voormalige partner BW21B+A), RYYA (zat altijd als eerste in de vangkooi, was ook de eerste kauw die geringd werd in 1996, uiteindelijk werd een aanrijding met een fiets haar in 2004 fataal), B+RRA (bleef altijd als enige schreeuwen op de dakgoot om mij weg te jagen), BW11GA & YZ02AB+ (zij verdiende een betere partner, hij was een luie donder), B+AYR & MB+AR (een lesbisch paartje met als spermadonor eerst BRGA en later RB+AB+) en tenslotte B+AYZ11 & YZ11RA (aan wie helaas ook de herinnering kleeft dat zij door een domme samenloop van omstandigheden moesten sterven in de respirometer). Ondanks de minder leuke momenten zoals in het laatste geval, maar ook die veroorzaakt door de schijnbare harteloosheid van Moeder Natuur, heb ik van jullie en alle andere leden van de kolonies genoten!

Ik heb heel wat jaartjes rondgelopen op het BC. Eerst in de vakgroep Dieroecologie, toentertijd nog onder de bezielende leiding van Rudi Drent (maar toch zeker ook Joost Tinbergen) en later bij Gedragsbiologie onder leiding van Serge Daan opgevolgd door Ton Groothuis. Binnen deze groepen wisten zij een prettige (werk-)sfeer te creëren, mede ook dankzij de inspanningen (en hapjes!) van Suus Bakker en Marlies Hof. Door de vele praatjes, besprekingen van artikelen, colloquia, etc. in combinatie met de hoeveelheid (meestal opbouwende) kritiek en discussies in beide groepen leerde ik al snel hoe onontbeerlijk het is om kritisch te (durven) zijn. Hier werd de basis gelegd voor Martijn 'de wetenschappert'. Ton, bedankt dat je mijn stand-in promotor en vinger-aan-de-pols wilde zijn met een vooral op het eind kritische maar vooral realistische kijk op de voortgang. Ik heb ook altijd genoten van de gesprekken en discussies met Cor Dijkstra en Bernd Riedstra. Cor naast je vele hulp met bijvoorbeeld de geslachtsbepalingen stel ik het met name zeer op prijs dat je altijd zo

oprecht geïnteresseerd was in de kauwen. Bernd, diezelfde oprechtheid en directheid bewonder ik ook in jou. Daarnaast was ik erg blij met de vele nuttige gesprekken over proefschrift-titels, schema's en interpretatie van data, de bij tijd en wijle opluchtende gezamenlijke episodes van system-bashing en het delen van echt belangrijke zaken zoals voetbal, voetbalplaatjes, vijverplantjes en (meestal grappige) filmpjes. En tenslotte wil ik mijn twee kamergenoten Egbert 'de klussert' Koetsier en Sandra 'waar is ze nu weer' Bouwhuis met name bedanken voor de gezelligheid in die vele uur-tjes ná de koffie.

De geweldige sfeer, saamhorigheid en vriendschap onder de AiO's en aanwas met wie ik in beide groepen heb mogen samenwerken zal mij altijd bijblijven. De vele zondagavondborrels met darten, maandagavondborrels met worst-kaas-scenario's, vrijdagmiddagborrels met jungle-speed/tafeltennis/pokeren/office-soccer, en restvandeweek-borrels zal ik nooit vergeten. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de vele keren dat een nieuw jaar gezamenlijk werd ingeluid op uiteenlopende locaties!

In het laatste jaar kreeg het tafeltennissen een bijna therapeutische functie. Heerlijk om alle frustraties van me af te kunnen meppen! Ralf, naast al die andere redenen waarvoor ik je wil bedanken toch ook zeker bedankt voor het feit dat je m'n sparring-partner wilde zijn! Het was toch echt zo, ook al beweert jij uiteraard het tegenovergestelde, dat ik jón alle hoeken van de tafel liet zien. Mijn enige probleem was dat jij op de één of andere manier altijd al in de juiste hoek stond! In al die jaren veranderde de samenstelling van de groep voortdurend, omdat er steeds nieuwe gezichten bijkwamen, maar helaas ook veel mensen verdwenen om elders het avontuur op te zoeken. Daardoor wordt een lijst met namen niet alleen wat lang, maar is vooral de kans dat ik mensen zal vergeten erg groot (waarvoor bij voorbaat al mijn welgemeende excuses). Kristin, Kristina, Ralf, Sara en Vivian (aka de 3-Uilen-gang), Cas,

Janske, Lyanne, Marion en Stephi (aka de pioniertjes), Arne, Christina, Ciska, Corine, Eelke, Egbert, Elske, Gert, Götz, Henk, Jelle, Jeroen, Karen, Karen, Kobus, Leo, Lobke, Luc, Lyanne, Martin, Martijn, Martijn, Martina, Mirre, Nick, Oscar, Peter, Peter, Popko, Reinder, Richard, Roos, Sandra, Wendt en Yvonne en een ieder die van mening is dat hij/zij ten onrechte ontbreekt in deze lijst: een welgemeend 'bedankt allemaal!', een dikke knuffel en om met de woorden van een hele oude wijze vriend te spreken: 'Als ik ooit nog eens iets voor jullie kan laten doen...'

Beter een goede buur dan een verre vriend. Het is echter nog mooier als je het allebei kunt hebben! De goede burens had ik aan beide kanten op het BC. Aan de ene kant waren daar Bonnie de Vries en Ellis, waar ik altijd terecht kon voor gezelligheid, snoepjes en het lenen van kopjes, lepeltjes, messen, vorken, plakband etc... etc... Bonnie, je mag best weten dat ik soms speciaal voor jou extra mijn best deed met zingen en fluiten. Aan de andere kant zaten de diervverzorgers, waar de koffie altijd klaar stond (helaas wat te slap om echt functioneel te zijn) en de deur ook altijd open was voor een praatje. Bedankt ook dat jullie tijdens het seizoen altijd bereid waren om jullie dagschema om te gooien voor de kauwen! Maar met name de aanstekelijke schaterlach die menigmaal door de muren drong en de E-vleugel op zijn grondvesten deed schudden zal me vermoedelijk nog lang bijblijven! Tot de (ondertussen soms écht verre) vrienden reken ik in het bijzonder ook Arjen (Wii?) Wassink, Lyanne (Watskeburt) Brouwer, Machteld (Hihihhi) van Amerongen, Martijn (Voor het voeren van onzinnige gesprekken zijn minimaal twee personen nodig) van de Pol en Roos (Mother goose) Veeneklaas. Ik had de weekendjes weg en de avondjes LAN-nen, pokeren, poolen etc... etc... voor geen goud willen missen! Dat geldt ook voor de uitjes met 'de Posse': Arjen Rijkens, Guido Tijssen, Helga van der Veur, Jelle Conner, Marieke van der Nagel, Marloes Rijkens, Mathijs Geerings en Patrick Diepen-

broek. Ik hoop dat we het volhouden om zo vaak mogelijk bijeen te blijven komen!

Tenslotte heb ik de luxe dat ik al mijn hele leven kan bouwen op een fantastisch thuisfront. Mijn familie en later ook de schoonfamilie waren een constante factor en leverden enorm veel steun. Pa en ma, jullie zijn echt de meest geweldige en lieve ouders die ik heb! Maar de allerbelangrijkste persoon van de afgelopen jaren is zonder twijfel en onvoorwaardelijk Martine...

Bedankt!

A handwritten signature in black ink. The name 'Jem' is written in a cursive style at the top. Below it, 'Martijn' is written in a similar cursive style. A large, stylized flourish or underline extends from the bottom of the signature, forming a large loop.

